

Het onderschatte geluk

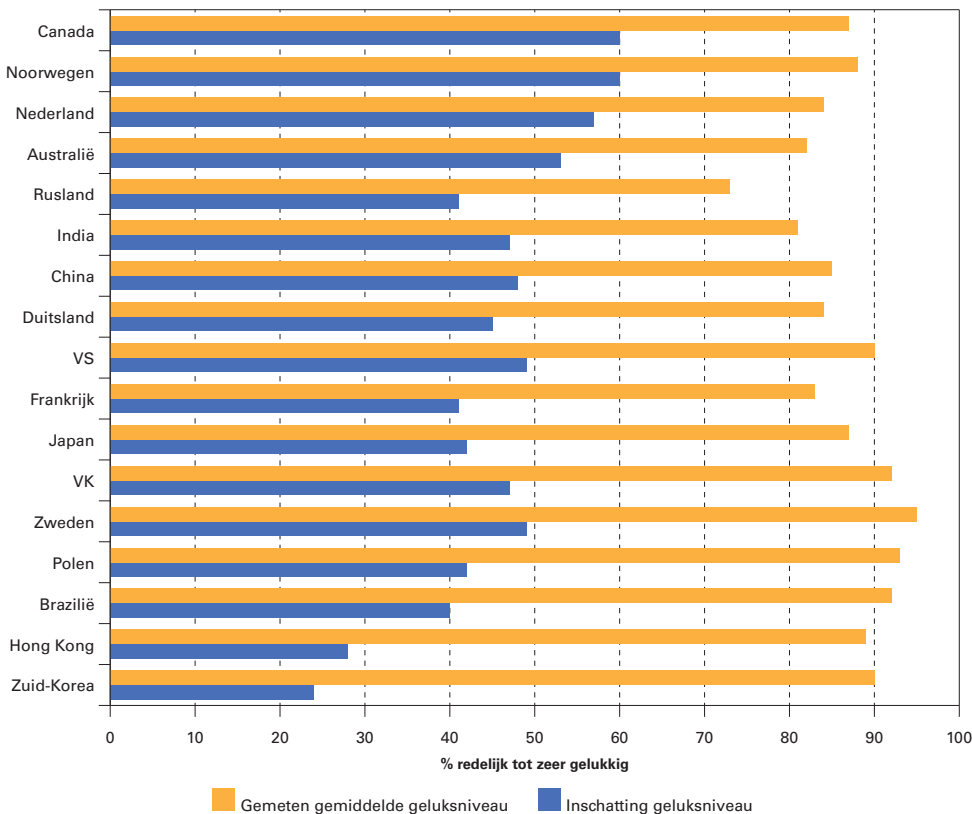
We onderschatten hoe gelukkig mensen zijn. Hoewel Nederlanders de wereld vaak wat donkerder zien dan hij werkelijk is blijkt deze onderschatting niet een typisch Nederlands verschijnsel, het komt overal voor.

Sociaal demografen hebben zich, net als andere sociaal wetenschappers, geworpen op welzijn of 'geluk'. Het meten van welzijn is de gewoonte van de wereld, maar dit was niet altijd zo. Pas in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw is geluk of welzijn tot een serieus onderzoeksveld gepromoveerd. Demografen die zich met de levenssfeer van mensen bezighouden maken dankbaar gebruik van deze maatstaf om te zien wat gedrag of veranderingen in gedrag met het welzijn van de mens doen. En soms vloeien daar verrassende resultaten uit voort. Oud-SCP directeur Paul Schnabel heeft vorig jaar een boek uitgebracht onder de titel *Met mij gaat het goed, met ons gaat het slecht*. Nederlanders zijn volgens Schnabel vaak gelukkig met hun privéleven, maar niet met de maatschappij. Het is een interessante paradox, want als iedereen zich zo gelukkig vindt, hoe kan het collectieve geluk dan minder zijn?

De vraag is echter of deze paradox iets typisch is voor Nederlanders. Toegegeven, Nederlanders zijn 'beroepsklagers', praatprogramma's zijn er in overvloed waar representanten zoals

Peter R. de Vries en Johan Derksen zich van hun vrolijkste kant laten zien. Ook diverse politici en cultuurpessimisten appelleren aan een terugkeer naar vermeend betere oude tijden. Maar doet dit verschijnsel zich ook over de grens voor? Op basis van een in 2016 uitgevoerde wereldwijde enquête in 33 landen door Ipsos komt het verlossende antwoord: dit verschijnsel doet zich in alle onderzochte landen voor. Mensen werd gevraagd of zij het aandeel van de bevolking kunnen schatten dat zich redelijk tot zeer gelukkig voelt. De figuur toont de geschatte percentages en daarnaast het percentage dat uit ander onderzoek komt waarin mensen hun eigen geluksniveau rapporteren. In dit soort meta-onderzoek is het normaal dat er toch altijd wel landen zijn waar men dicht bij het goede antwoord zit, maar deze geluksgrafiek is een van de weinige waar iedereen er systematisch behoorlijk naast zit en dat is veelzeggend. De grote vraag is natuurlijk, welk cijfer moeten we vertrouwen? Hoe eerlijk is het antwoord dat je zelf geeft op de vraag "Hoe gelukkig bent u alles bij elkaar genomen?" Of

De onderschatting van geluk: het verschil tussen hoe hoog mensen schatten dat mensen in eigen land gelukkig zijn en het gemeten gemiddelde geluksniveau, gerangschikt naar verschil tussen inschatting en gemeten geluk

Bron: Ipsos, *The Perils of Perception* (2016), de zelfgerapporteerde geluksniveaus komen grotendeels uit de World Values Study (WVS). De vraag over hoe anderen geluk ervaren is gebaseerd op de vraag: "When asked in a survey, what percentage of people do you think said that, taking all things together, they are very happy or rather happy?" In de WVS zijn de overige antwoordcategorieën: (3) not very happy; (4) not at all happy. De totale lijst van landen in het Ipsos-onderzoek voor de geluksvraag omvatte 33 landen.

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Een abonnement op DEMOS is gratis. U kunt uw aanvraag indienen via: demos@nidi.nl

Bij gehele of gedeeltelijke overname van artikelen dient men een volledige bronvermelding te gebruiken. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).

Redactie Harry van Dalen, hoofdredacteur
Nico van Nimwegen, redacteur
Peter Ekamper, (web)redacteur
Jaap Oude Mulders, redacteur
Fanny Janssen (RUG), redacteur

Adres NIDI/DEMOS
Postbus 11650
2502 AR 's-Gravenhage

Telefoon (070) 356 52 00
E-mail demos@nidi.nl
Internet demos.nidi.nl / www.nidi.nl
Abonnementen gratis

Druk Koninklijke Van der Most
Opmaak www.up-score.nl

zitten we zelf altijd mis als we over anderen nadenken? Het echte antwoord zullen we wellicht nooit weten. Percepties van percepties, het is vragen om moeilijkheden, maar het prikkelt wel de hersenen.

Harry van Dalen, NIDI, KNAW, Rijksuniversiteit Groningen en Tilburg University, e-mail: dalen@nidi.nl